

- <http://crps.sumynews.com/publications/item/85-dosvid-krayin-vyshegradskoyi-grupy-vprovadzhennya-polityky-efektyvnogo-regionalnogo-rozvytku.html>
4. Nomenclature des unitees territoriales statistiques // Pycroft, Christopher. "The Organization of Local Authorities' European Activities", Public Policy and Administration. – 1995. – Vol. 10. – № 4.
 5. Коврига О.С. Особливості інституційних процесів в Україні на регіональному рівні [Електронний ресурс] / О.С. Коврига. – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2008-2/doc/2/22.pdf>
 6. Інституційне забезпечення регіональної політики та практика взаємодії органів влади в Україні / Дацишин М., Керецман В. – К.: В-во «К.І.С.», 2007. – 102 с.
 7. Аналітична записка Про проект Закону України «Про основи державної регіональної політики», підготовлений Міністерством регіонального розвитку та будівництва України від 17 липня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csi.org.ua/www/?p=1336>
 8. Регіональна політика: правове регулювання. Світовий та український досвід / Василь Куйбіда, Анатолій Ткачук, Тетяна Забуковець-Ковачич; заг.ред. Р. Ткачука. – К.: Леста, 2010. – 224 с.
 9. Про засади державної регіональної політики: Проект Закону України (до реєстр. №6462-д від 25.06.2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
 10. Про засади державної регіональної політики: Висновок на проект Закону України (до реєстр. №6462-д від 25.06.2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>

УДК 342.922

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ДЖЕРЕЛ НОРМ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Саєнко С.І., к.ю.н., доцент

Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка

У статті вказується на необхідність виваженого підходу до вдосконалення системи джерел норм адміністративного права України; наводиться характеристика факторів, що впливають на розвиток даної системи; визначається перелік функцій, які має виконувати сучасна система джерел норм адміністративного права України.

Ключові слова: адміністративне право, норми, джерела норм адміністративного права, система, фактори, функції.

Саєнко С.И. НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ ИСТОЧНИКОВ НОРМ АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАИНЫ / Луганский государственный университет внутренних дел имени Э.А. Дидоренко, Украина

Аннотация: в статье указывается на необходимость взвешенного подхода к усовершенствованию системы источников норм административного права Украины; приводится характеристика факторов, которые влияют на развитие данной системы; определяется перечень функций, которые должна выполнять современная система источников норм административного права Украины.

Ключевые слова: административное право, нормы, источники норм административного права, система, факторы, функции.

Sayenko S.I. DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF THE SYSTEM OF SOURCES OF NORMS OF ADMINISTRATIVE LAW OF UKRAINE / Luhansk state university of internal affairs named after E.O. Didorenko, Ukraine

Annotation: In the article attention applies on the necessity of the self-weighted going near the improvement of the modern system of sources of norms of administrative law of Ukraine. An author specifies that it a task is difficult, but it is executable. And although the domestic member of parliament tries to decide it from the

moment of acquisition of independence Ukraine. Certain positive results in this direction are already attained. But great deal yet coming to do. Importance of permission of the followings questions is marked:

1) what must be select new or old directions of development of the system of sources of norms of administrative law of Ukraine are stored?

2) what functional loading must this system execute in the modern terms of development of society and state?

The first direction of development of the Ukrainian system of sources of norms of administrative law is name the high-quality debugging of deference to rank and co-ordinating connections between the present and dominant types of national sources of norms of administrative law. The second direction is a reasonable estimation of requirement in the increase of variety of sources of norms of administrative law of Ukraine.

The author of the article supposes that advantages of the administrative legal adjusting of public relations need to be continued to use farther. Normative legal acts can be relatively quickly published, in any volume changed and anniented. They also come from a single source – organs of the state, that enables an administrative law to function as to the single and whole system within the limits of entire country. These acts allow exactly to fix maintenance of norms of administrative law.

Opinion speaks out, that a question about confession of court decisions and administrative agreements as sources of norms of administrative law is debatable. Factors which determine the variety of sources of norms of administrative law are analysed, and also a list over of functions of the system of the indicated sources is brought.

Key words: administrative law, norms, sources of norms of administrative law, system, factors, functions.

Для того, щоб адміністративне право стало ефективним соціальним регулятором, відбулися серйозні позитивні зрушення як в адміністративній правотворчості, так і в адміністративно-нормативній реалізації, потрібно вдосконалити, насамперед, систему джерел норм адміністративного права України. І це завдання, звичайно, складне, але його можна розв'язати за наявності доброї волі та розумного правотворчого підходу. Поки що вітчизняним парламентарям не вдається це зробити. Тому, можливо, вже настав той час, коли потрібно скористатися цінними порадами представників адміністративно-правової науки та спробувати вирішити вказане завдання з урахуванням науково-обґрунтованих пропозицій та рекомендацій.

Якщо законодавець скористається конструктивними порадами вчених-адміністративістів і спробує відповідально підійти до вдосконалення системи джерел норм адміністративного права України, то перед ним постане необхідність вирішення наступних питань:

- 1) які мають бути обрані нові чи збережені старі напрями розвитку зазначеної системи?
- 2) яке функціональне навантаження повинна виконувати ця система в сучасних умовах розвитку українського суспільства?

Який шлях обере законодавець, щоб знайти відповіді на поставлені питання, – можна лише здогадуватися. Однак хотілося б у тезовому варіанті описати власне бачення щодо визначення перспективних напрямів удосконалення системи джерел норм адміністративного права України та її функціональної специфіки. Сподіваємося, що висловлені на сторінках цієї статті авторські міркування привернуть увагу як науковців, так і представників українського законодавчого органу, через що означена проблема отримає більш змістовне висвітлення на сторінках юридичної літератури та, можливо, у найближчій перспективі достатньо повне законодавче врегулювання.

Презентуючи власний погляд на можливість здійснення відповідних законодавчих кроків в напрямі розв'язання вказаних питань, відзначимо, що сьогодні розвиток української системи джерел норм адміністративного права нам бачиться за двома головними напрямками. Перший напрям – це якісне корегування субординаційних і координаційних зв'язків між наявними та домінуючими видами національних джерел норм адміністративного права (законами, а також підзаконними нормативно-правовими актами, що видані органами державної виконавчої влади). Другий напрям – це розумна оцінка того, чи потребує збільшення наявне різноманіття джерел норм адміністративного права України.

Розвиток сучасної системи джерел норм адміністративного права України за першим напрямом повинен привести, зокрема, до більш якісного впорядкування її внутрішніх субординаційних зв'язків, що, у свою чергу, позитивно віддзеркалиться як на нормореалізації, так і на ефективності забезпечення прав, свобод і законних інтересів учасників суспільних відносин. Приємно спостерігати, що відповідна тенденція вже почала набирати оберти. Так, Конституція України, яка з 1996 року заклала нові принципи правового регулювання, створила передумови для проведення в нашій країні досить об'ємної реконструкції зв'язків підпорядкування між

джерелами норм права, у тому числі й адміністративного. Ця реконструкція охопила найбільш численну їх групу – нормативно-правові акти. Після чого останні почали займати в українській системі джерел норм адміністративного права домінуюче положення.

Переваги адміністративно-правового нормативного регулювання суспільних відносин потрібно продовжувати використовувати й надалі, оскільки вони дозволяють досягати позитивних результатів в житті українського соціуму. Пов'язано це з тим, що: по-перше, нормативно-правові акти, які містять норми адміністративного права, можуть бути достатньо швидко видані, а також у будь-якому об'ємі змінені чи скасовані. Це дозволяє найбільш оперативно й ефективно реагувати на зміни у запитах суспільного розвитку, забезпечуючи, таким чином, динамізм адміністративного права, його позитивний вплив на соціальну практику. По-друге, такі нормативно-правові акти виходять, як правило, з єдиного джерела – нормотворчих органів держави. Це, у свою чергу, дає можливість адміністративному праву в межах усієї країни функціонувати в якості ефективної та цілісної системи, забезпечуючи при цьому з максимальною повнотою системність адміністративно-правового впливу на поведінку учасників суспільних відносин. По-третє, зазначені нормативно-правові акти дозволяють найбільш точно фіксувати зміст норм адміністративного права, що створює передумови для наступної їх ефективної реалізації та недопущення помилок при тлумаченні таких норм.

Що стосується іншого напрямку розвитку української системи джерел норм адміністративного права, а саме – оцінки потреби у збільшенні, збереженні чи зменшенні внутрішнього видового різноманіття такої системи, – то тут відзначимо наступне.

З нашої точки зору, як парламентарі, учені, так і представники від громадськості могли б досягти певного консенсусу з вказаного питання під час дискусії, організованої та проведеної за ініціативи перших осіб держави. Це надало б можливість усім зацікавленим сторонам висловитися з приводу того:

- 1) чи дійсно вже назріла необхідність у корегуванні внутрішнього видового різноманіття сучасної системи джерел норм адміністративного права України?
- 2) які чинники підштовхують до здійснення такої трансформації?
- 3) фактори якого характеру визначатимуть різноманітність джерел норм адміністративного права та складність їх структурно-системного вираження?

Окремі адміністративісти вже заявили про те, що до сучасної системи джерел норм адміністративного права України входять як офіційно визнані в законодавчому порядку джерела норм права, так і ті, що не отримали такого визнання, але такими можуть уважатися по праву [1]. Ми припускаємо, що подібні твердження дослідників опосередковані їх спостереженням за збільшенням обсягу адміністративно-правового нормативного регулювання, ускладненням суспільних відносин, а також підвищенням ролі адміністративного права в суспільстві, в якому воно стає все більш авторитетним і затребуваним соціальним регулятором.

Проте, чи варто так беззастережно заявляти про те, що, наприклад, судові рішення та адміністративні договори є джерелами норм сучасного адміністративного права України [1, 68-79]? На нашу думку, це питання є багато в чому ще дискусійним і потребує більш ґрунтовного вивчення.

Вважаємо, що оскільки судові рішення в Україні ще не визнані в якості офіційних джерел норм жодної з галузей права, то й питання про включення їх в систему джерел норм адміністративного права є лише однією з наукових позицій. Безперечно науковці праві, коли відзначають, що ряд властивостей окремих актів судової практики дуже зближує їх з офіційно-визнаними джерелами норм адміністративного права. Але не більше того. Тому питання про те, визнавати або не визнавати акти судової влади джерелами норм адміністративного права, сьогодні для більшості адміністративістів залежить від їх наукових вподобань. Однак усі ж мають розуміти, що ніяка пропорція прибічників і супротивників визнання актів судової практики джерелами норм адміністративного права не вирішить питання остаточно.

Важливо, і це головне, щоб акти судової влади були (або не були) офіційно визнані в Україні джерелами норм права, у тому числі й адміністративного. До тих пір, поки таке офіційне визнання, яке дозволить керуватися рішеннями судів, як джерелами норм адміністративного права, буде відсутнє – не буде й однозначної відповіді на питання, чи можливо судову практику,

судові прецеденти або ж окремо взяті судові рішення розцінювати в якості джерел норм адміністративного права.

Звичайно, це не означає, що наукові розробки в цьому напрямі безплідні та безперспективні. Навпаки, саме солідна наукова база може створити необхідні умови для розширення кола офіційно-визнаних джерел норм адміністративного права за рахунок актів судової практики. І на цьому шляху вже багато зроблено. У той же час, можна було б вже дещо і змінити вектор науково-теоретичних досліджень у цій сфері та від вирішення дилеми «визнавати – не визнавати» перейти до наукової розробки наступних питань: чи потребує Україна визнання в якості офіційних джерел норм адміністративного права актів судової практики та яких саме з них; які будуть наслідки такого визнання не лише з точки зору постулатів розподілу влади, але й з точки зору ефективності адміністративно-правового регулювання; в якій формі та в якому порядку може бути здійснене таке визнання; за якими суб'єктами судової влади мають бути закріплені адміністративно-нормотворчі повноваження; яке місце в системі джерел норм адміністративного права можуть зайняти судові рішення тощо.

Доцільно тепер сказати декілька слів про фактори, що обумовлюють різноманітність джерел норм адміністративного права та складність їх структурно-системного вираження. І тут серед першого згадаємо про те, що система джерел норм адміністративного права України – це результат тривалого розвитку української держави та українського суспільства, який увібрав у себе національно-етнічні, політичні та правові особливості такої еволюції. Варто очікувати, що зазначені особливості й надалі позначатимуться на прояві внутрішнього видового різноманіття системи джерел норм адміністративного права України та її структурному вираженні.

Як і будь-яке інше системне утворення, система джерел норм адміністративного права України є динамічною, що також потрібно враховувати. Залежно від змін зовнішнього середовища (наприклад, корінних соціально-політичних реформ) може виникнути необхідність в офіційному визнанні нових (актів судової практики, адміністративних договорів тощо) або поширенні використання вже існуючих офіційно визнаних джерел норм адміністративного права.

На структуру системи джерел норм адміністративного права України продовжуватимуть впливати й такі важливі чинники, як характер урегульованих нормами суспільних відносин і найбільш прийнятний метод адміністративно-правового регулювання, обраний для розвитку певного виду соціальних зв'язків.

Система джерел норм адміністративного права України, залишаючись по елементному складу колишньою, може докорінно змінити свої системні якості так само й за рахунок внутрішньої перебудови координаційних і субординаційних зв'язків між окремими видами джерел норм адміністративного права. І статися це може тоді, коли наявні джерела норм адміністративного права змінять своє правове значення, набувають нових функцій або втрачать старі.

Стосовно характеристики останнього фактору, додатково хотілося б наголосити на тому, що законодавець має слідкувати за тим, щоб система джерел норм адміністративного права України в сучасних умовах розвитку суспільства та держави й далі продовжувала виконувати своє головне функціональне навантаження, а саме:

- 1) фіксувати лише такі норми адміністративного права, реалізація яких гарантована державою;
- 2) забезпечувати легітимність адміністративно-правових норм, зафіксованих в певних джерелах, на основі особливого порядку прийняття та вступу в силу таких джерел;
- 3) дозволяти вирішувати правові колізії у нормореалізаційній практиці шляхом фіксації об'єктних та суб'єктних, просторових і часових параметрів дії норм адміністративного права, що містяться в різних джерелах;
- 4) справляти інформаційно-орієнтуючий вплив на поведінку суб'єктів адміністративного права;
- 5) забезпечувати структурно-системну організацію норм адміністративного права для подальшої їх ефективної реалізації тощо.

Резюмуючи наведене, автор статті відає собі звіт у тому, що розглянуті в цій роботі питання ще потребують свого подальшого наукового аналізу. І те, що такий аналіз необхідний – не викликає сумнівів, оскільки сучасні тенденції правового розвитку українського соціуму

вимагають від учених-адміністративістів більш ґрунтовних напрацювань з проблем удосконалення системи джерел норм адміністративного права. Тому ми припускаємо, що в результаті цього цілком може виникнути необхідність у корегуванні висловлених автором думок, бо, як відомо, істина може народитися лише в дискусії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Константи́й О.В. Джерела адміністративного права України: монографія / О.В. Константи́й. – К.: Українське агентство інформації та друку «Рада», 2005. – 120 с.

УДК 32.019.51.001.42

ІДЕОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: ВИДИ ТА ЗМІСТ

Сквірський І.О., к.ю.н., доцент

Запорізького національного університету

У статті зроблено спробу виділити та проаналізувати ідеологічні передумови громадського контролю у публічному управлінні. Через призму Конституції України, сучасних наукових концепцій автором доводиться, що основними ідеологічними передумовами виникнення та функціонування громадського контролю є концепція «людини та її прав і свобод як найвищої соціальної цінності», концепція «народу як єдиного джерела влади» та концепція «громадянського суспільства». З'ясовується зміст названих концепцій та їх взаємозв'язок з інститутом громадського контролю.

Ключові слова: контроль, громадський контроль, публічне управління, права людини, громадянське суспільство.

Сквирский И.О. ИДЕОЛОГИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ОБЩЕСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ В ПУБЛИЧНОМ УПРАВЛЕНИИ: ВИДЫ И СОДЕРЖАНИЕ / Запорожский национальный университет, Украина

В статье сделана попытка выделить и проанализировать идеологические предпосылки общественного контроля в публичном управлении. Через призму Конституции Украины, современных научных концепций автором доказывается, что основными идеологическими предпосылками возникновения и функционирования общественного контроля является концепция «человек и его права и свободы как наивысшая социальная ценность», концепция «народа как единственного источника власти» и концепция «гражданского общества». Исследуется содержание названных концепций и их взаимосвязь с институтом общественного контроля.

Ключевые слова: контроль, общественный контроль, публичное управление, права человека, гражданское общество.

Skvirskiy I.O. IDEOLOGICAL PRECONDITIONS OF PUBLIC CONTROL WITHIN PUBLIC ADMINISTRATION: TYPES AND CONTENT / Zaporizhzhiv national university, Ukraine

An attempt to isolate and analyze the ideological preconditions of public control within public administration is made in the article. Through the prism of the Constitution of Ukraine, modern scientific concepts the author proved that the basic ideological preconditions of social control's origin and functioning is the concept «A man and his rights and freedoms as the highest social value», the concept «The people as the only source of power» and the concept «Civil society». The content of the stated concepts and their relationship with the institution of public control is researched.

Social control, is the mechanism of self-regulation in social systems (groups, teams, organizations, and society in general), implemented by regulation (moral, legal, administrative, etc.) control the behavior of people is essential for the functioning of society as it is an effective guarantee of social security and stability.

Giving individuals a number of rights, including in relation to the state, must be accompanied by the development of mechanisms to guarantee, as one of them, in our opinion, is the public control. Thus, we can conclude that social control as a phenomenon can only exist in that state, where priority is recognized rights and rights to public power entities. But on the other hand, you must also take into account the fact that public control is the means by which individuals can achieve practical implementation of the provisions laid down in Art. 3 of the Constitution of Ukraine.

Both the state and civil society possesses some impact on their counterparties. It is clear that the state has a greater ability in this area, while, in fact, only public control over the actions and decisions of public authorities is achievable for civil society.